

Gyógyszerészi szemle

— A magyar gyógyszerészet független, gazdasági és kulturális hetilapja —

Szerkeszti: DR. SZÁSZ TIHAMÉR

Hozzászólás az új jogpályázat egyik pontjához

A belügyminiszter az 1939. évi IV. tc. alapján 52 gyógyszertárra országos pályázatot hirdetett, amelyről lapunk február 5-i számában már részletesen megemlékeztünk. A jogvárományosok körében élénk feltűnést keltett, hogy a meghirdetett 52 jog közül 40 gyógyszertárnál nincs feltüntetve a berendezés és leltár becsértéke, viszont a pályázati hirdetményben erre vonatkozóan a következő kijelentés foglaltatik: „Ahol a pályázati hirdetményben a gyógyszertár berendezésének értéke feltüntetve nincs, ez azt jelenti, hogy a gyógyszertár mostani engedélyese a gyógyszertár berendezését, felszerelését és anyagkészletét (a zárt gyógyszerek kivételével) az új engedélyesnek átadni nem kívánja.” Röviden: a meghirdetett 52 gyógyszertár közül 40 gyógyszertárnál az esetleges jognyertes csak a pusztá jogosítványt kapja kézhez, de magát a gyógyszertárat nem, ha tehát a jogosítvány alapján tevékenykedni akar, egy teljesen új gyógyszertárat kénytelen berendezni. Nem kell mondjuk, hogy a mai anyagbeszerzési viszonyok mellett ez szinte a lehetetlenséggel határos feladat.

A helyzet minden oldalról való tisztázása érdekében szükségesnek látjuk az érdekelteket megszólaltatni: mondják el ők a maguk álláspontját.

✱

Kezdjük a sort a jogvárományosokkal, akikből számtalan panaszos levél érkezett hozzánk.

Egyik ezt írja:

„A pályázati hirdetményben nincs köszönet. Végre adva lenne a lehetőség, harmincévi munka után joghoz jutni, azonban a zsidó tulajdonos, nem lévén hajlandó átadni a berendezést, a boldog jognyertes kap egy adománylevelet — mondjuk 90.000 pengőért — de hivatását nem tudja gyakorolni az ellenállási akció miatt. Mit tegyünk tehát mi „boldog” jogvárományosok? Ilyen feltételek mellett azt hiszem, kár hozzányúlni ezekhez a jogokhoz, mert egy „puccér” joggal mit sem kezdhet a megadományozott. Adjon tanácsot Kartárs úr, mit tegyek; beadjam-e a pályázatomat? Ma még legalább bérlő vagyok, de egy esetleges jognyerés esetén — mint ama „földnélküli” király — patika-nélküli jogtulajdonos lehetek, mert ma egy berendezést — ha egyáltalában be lehet szerezni — azt hiszem évek alatt sem lehet nyélbeütni, nem beszélve az anyagbeszerzésről. Érdekelne bennünket, hogy milyen álláspontot foglal el az Egyesület ebben a különös ügyben?”

Egy másik kollega a következőket írja:

„Mint 17 éve dolgozó alkalmazott gyógyszerész,

szintén szeretnék pályázni, de nagy aggodalom szállt meg a pályázati feltételek azon kitétele miatt, hogy ahol a berendezés és felszerelés értéke nincs feltüntetve, ott a tulajdonos azt nem kívánja átadni. Hogy értelmezendő ez? Ha a jognyertes abban a kellemes helyzetben van, hogy a maga költségén be tudja szerezni a berendezést és felszerelést, vajjon csak ekkor nem köteles átadni a volt tulajdonos vagy pedig minden körülmények között magával viheti? Azt hiszem, a közegészségügy nagy csorbát szenvedne, mert a mai anyagiánnyal küzdő világban nemcsak idő és pénz, de anyag kérdése is, hogy a patika zavartalan működése továbbvihető legyen. Ha nem köteles, azt hiszem egyetlen zsidó gyógyszerész sem boldog átadni a berendezést és felszerelést, hisz ezzel esetleg elérheti, hogy vagy nem pályázzák meg a patikát, vagy ha mégis megpályáznák, nem tudják átadni a forgalomnak s így akarva-nemakarva esetleg visszahelyezik a birtokába. Ha ez így van, akkor elmondhatjuk: adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne! Erre kérek igen tisztelt Szerkesztő Úr egy pár sorban felvilágosítást.”

Egy harmadik levél így szól:

„Mi történik azon gyógyszertárak berendezésével és anyagraktárával, amelyeket a régi tulajdonos nem kíván átadni? Mit csináljon ez esetben az új jognyertes? Hiszen ma egy gyógyszertárat frissen ellátni, bútorzattal és felszereléssel, majdnem képtelenség. Anyagról nem is beszélek. Kap talán a felállításra egy évet? Miből éljen addig? S mi történik ezalatt a régi gyógyszertárral, berendezéssel és felszereléssel? Avagy lehet talán a volt zsidó kollegától a berendezést és anyagraktárt bérbevenni? Vagy vele társasviszonyba lépni, hogy úgymond: enyém a jog, tiéd a berendezés és anyag? Nem törvényellenes ez? Szóval mit tegyen az új jognyertes? Mindezeket nagyon fontos tudni, mert különben nekünk — öreg 50 éven felüli törpéknek — csaknem lehetetlen a pályázaton résztvenni stb.”

A többi levél is ugyanebben a gondolat körben íródott. Összesen 47 levelet kaptunk.

✱

Na, most már nézzük meg, mit mond a megvonást szenvedő kollega? Így nyilatkozik:

„Az 1939. évi IV. tc. 12-ik paragrafusát kizárólag a jogosítványokról szól és egyáltalán nem kötelezi a megvonás alá kerülő gyógyszertárak zsidó tulajdonosait, hogy a berendezést, felszerelést és anyagkészletet is adják át. A jognyertes ellenben köteles azt

árvenni becsértékben, ha mi át akarjuk adni. Nem kell écsotelni, hogy a jogok megvonása számunkra mennyi szomorúságot és egy életen át kiépített existenciánk megdöntését jelenti. Mindamellett hangtalanul meghajtjuk fejünket a törvény rendelkezése előtt, de senkisésem kívánhatja tőlünk, hogy vagyoni romlásunkat önként előmozdítsuk. A helyzet ugyanis az, hogy a berendezés, felszerelés és anyagkészlet mindig értéket jelent. Viszont hová fektessük be a pénzt, amit érte ma kapunk, nem beszélve arról, hogy ennek is csak egy töredékét fizetik ki, a többi 20 év alatt. Ha tehát módunkban van törvényes alapon választani a közül a két feltétel közül: adjuk-e vagy ne adjuk át, a mi helyünkben más se döntene az átadás mellett."

Emberileg teljesen érthető ez az álláspont is, mindamellett nem szabad elfelejteni, hogy a gyógyszerterek zavartalan működése elsősorban közegészségügyi érdek. Ha tehát az új jognyertes azért nem tudja a gyógyszerteret a továbbiakban üzemben tartani, mert hiányzik hozzá a berendezés, felszerelés és anyagkészlet, viszont ugyanez esetleg felhasználatlanul félretételek padlásra, pincébe vagy kamrába, akkor lényegileg itt a köz szenved sérelmet, mert a mai anyagszűkös világban ezeket az értékeket semmiféle pénzzel pótolni nem lehet.

*

Szükségesnek tartottuk még, hogy az arra illetékes mértékadó hely véleményét is megtudjuk. Ez a következő:

„Tény, hogy az 1939. évi IV. tc. 12. paragrafusában nem kényszeríti a megvonást szenvedő zsidó gyógyszerészeket arra, hogy berendezésüket, felszerelésüket és anyagkészletüket (a zárolt cikkek kivételével) átadják. Amikor a törvényt hozták, nem gondolhattak a mai rendkívüli viszonyokra. A kormánynak azonban módja van arra, hogyha szükségét látja, úgy a 42-es bizottság révén törvénytörő rendeletet hozasson, mely kötelezheti a megvonást szenvedő gyógyszerészeket a berendezés, felszerelés stb. átadására. Analóg intézkedések más viszonylatban már történtek. Az érdekelt zsidó gyógyszerészek először ötévi türelmi időt, azután újabb éveket kaptak, gyógyszerterük szabad kézből való átadására, a méltányos elbánás tehát nem hiányzott. Veszélyes lehet rájuk az a magatartás, amely a berendezés és felszerelés továbbadását megakadályozza, mert ha ezen okból nem lesz folyamodó a gyógyszerterre, úgy a jog megszűnik, sőt ha az új gyógyszerész törvény időközben életbelép és az abban meghatározott lélekszám a gyógyszerter körzetéből hiányzik, akkor még a lehetőséget is elvágják annak, hogy a megszünt helyett új gyógyszerter állíttassék fel. Az új jognyertesek a vonatkozó lakbérleti rendelkezések alapján feltétlenül birtokába jutnak a gyógyszerter helyiségeinek. Onnét tehát az át nem adott berendezést, felszerelést el kell vitetni és a helyiséget át kell adni. Ha nem jönne a helyzet tisztázását célzó rendelkezés, akkor a jognyertesek tekintsek olybá, mintha új jogosítványt kaptak volna s igyekezzenek, ha egyszerűbb igényekkel is, a gyógyszerteret berendezni és felszerelni."

*

Az alkalmazotti kar egyik ismert reprezentánsa ebben az ügyben a következőket mondta:

„Nyugodtan folyamodhatnak az alkalmazotti kartársak, mert ha a megvonást szenvedő tulajdonos a jog eldőlte után sem fogja méltányos összegért a berendezést és felszerelést átadni a jognyertesnek, úgy az új jognyertes egyszerűen — nem fog fizetni. Ha ugyanis megakadályozzák, hogy ő a jogosítvány alapján a gyógyszerteret üzemét folytathassa, akkor egyúttal azt is lehetetlenné teszik, hogy dolgozzék, keresen és fizessen. Beáll tehát a gazdasági lehetetlenség állapota. A törpegyógyyszerész pedig két utat követhet: vagy marad a régi patikájában mindaddig, amíg az újat meg tudja nyitni (ehhez a belügyminiszter a kellő indokok fennforgása mellett bizonyára megadja a beleegyezését), vagy pedig fogja a maga berendezését és átviszi az új helyre. A bérlő kollegák pedig tovább maradnak a bérletben — ugyancsak belügyminiszteri engedéllyel — amíg a viszonyok miatt az új jogosítványt hasznosítani nem tudják. És még valamit el kell mondjak. A fennálló rendelkezések értelmében gyógyszer adagolva csak gyógyszerészek, viszonteladókknak pedig csak gyógyszer-nyagykereskedők árusíthatnak. Akinek sem egyik, sem másik jogcíme nincs, az természetesen gyógyszerkészletet sem tarthat magánál. Nemcsak az általános anyagellátás érdekeit, de kifejezetten honvédelmi érdekeket is sért, aki a közönség szükségletére szánt jelentősebb gyógyszer mennyiséget az arra hivatott közforgalomból a háború folyamán egyik napról a másik napra kivonja. Alig hiszem, hogy az arra hivatott hatóságok ölbetett kézzel elnéznék."

*

Meghallgattuk tehát a jogvárományost, aztán a megvonást szenvedő gyógyszertertulajdonost, végül két mértékadó hely magyarázatát, mindezek egybevetésével tisztán áll előttünk most már a helyzet képe.

Egyről-másról

Rimay István regölyi törpegyógyyszerész kartársunk a múlt évben megkapta a balatonalmádi gyógyszerter jogosítványát, így a regölyi jog megürült. Országos pályázat útján a belügyminiszter Brozik András alkalmazotti gyógyszerésznek adományozta a jogot.

Rimay István a gyógyszerter berendezését és teljes felszerelését elvitte magával Balatonalmádba, ahol azt hasznosítani tudta, így az új jognyertesnek teljesen újonnan kell a gyógyszerteret berendeznie, ami ma nem kis feladat. A községnek mindössze 2.700 lakosa van, a várható forgalom tehát nem oly méretű, hogy annak reményében nagyobb tőkebefektetést lehetne vagy szabadna eszközözni. Ezt belátták a derek regölyiek is. Visszaemlékeztek Rimay István néhez helyzetére, küzdelmeire s nehogy a falu gyógyszerter nélkül maradjon, elhatározták az új gyógyszerész anyagi támogatását.

Ezt a támogatást a következő keretek között szavazták meg: A község maga gondoskodik a gyógyszerter részére szükséges előírás szerinti helyiségekről és lakásról. Az eddig gyógyszerternek használt és nem megfelelő helyiségeket saját költségükön átalakítatják. Hozzáépítenek még két helyiséget (laboratóriumnak és szerkamrának), az összes helyiségeket kifestetik, kályhákkal ellátják, azonkívül a község kötelezte magát arra, hogy 10 éven át évi 500 pengő